

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра геодезії та землеустрою

**«Затверджую»
Завідувач кафедри
геодезії та землеустрою**

Ю.Л. Скляр

“16” червня 2020 р

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

ВБ-5 «Земельна політика»

Спеціальність: 193 «Геодезія та землеустрій»

**Освітня програма: 193 «Геодезія та землеустрій»
Освітній ступінь «Магістр»**

Факультет: Юридичний

Робоча програма з дисципліни «Земельна політика» для студентів за спеціальністю 193 «Геодезія та землеустрій»

Розробник: к.е.н, ст. викладач кафедри геодезії та землеустрою
Богінська Л.О.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри геодезії та землеустрою
Протокол від 16 червня 2020 року № 12

Завідувач кафедри

Ю.Л. Скляр

Погоджено:

Гарант освітньої програми

М.А. Малашевський

Декан факультету

С.І. Запара

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

І.В. Іван

Зареєстровано в електронній базі: дата: 16.06. 2020 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3/3	Галузь знань 19 Архітектура та будівництво	Вибіркова	
	Спеціальність: 193 «Геодезія та землеустрій»		
Модулів – 1	Освітній рівень: магістр	Рік підготовки:	
Змістових модулів: 2		2020-2021-й	2020-2021-й
		Курс	
		2	2
		Семестр	
Загальна кількість годин – 90 / 90		3	3
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 4	10	6	
	Практичні, семінарські		
	20	6	
	Лабораторні		
	-	-	
	Самостійна робота		
	60	78	
Індивідуальні завдання:			
Вид контролю: іспит			

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання - 33/66

для заочна форми навчання - 13/86

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Земельна політика» є теоретичне освоєння основ сучасного вітчизняного земельного ладу, особливостей його формування, становлення державної земельної політики на сучасному етапі соціально-економічного розвитку суспільства і основних методів її реалізації.

Основні завдання вивчення дисципліни полягають у тому, щоб:

- усвідомити особливості регулювання земельних відносин на сучасному етапі розвитку суспільства;
- усвідомити особливості вироблення і реалізації державної земельної політики;
- вивчити сучасну нормативну правову базу, яка визначає форми і методи регулювання земельних відносин;
- вивчити види прав на землю та можливості здійснення угод із землею в сучасній Україні, у тому числі процес їх трансформації в пострадянський період;
- сформулювати уявлення про стан земельного фонду, проблеми його використання, шляхи їх вирішення, а також щодо ключових механізмів державного управління земельним фондом;

– сформуванати уявлення про перспективи подальшого регулювання земельних відносин на державному та регіональному рівнях.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- основи і специфіку змін державної земельної політики, що відбулися в період реформ;

вміти:

• аналізувати причини зазначених змін, сформувавши чітке уявлення про перспективи подальшого розвитку земельного ладу в сучасній Україні;

володіти:

• формами і методами формування і реалізації державної земельної політики, що підкріплюється її нормативною правовою базою.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 год./3 кредитів ECTS.

3. Програма навчальної дисципліни

(затверджена Вченою радою Сумського національного аграрного університету, протокол № 2 від 31 жовтня 2018 р.)

Модуль 1. Становлення земельної політики в Україні

Змістовний модуль 1. Становлення земельної політики в Україні

Тема 1. Земельна політика на різних етапах розвитку української держави

Земельна політика, що проводилася російською державою в дореволюційний період. Аграрна реформа Столипіна: її причини та наслідки. Радянська земельна політика. Поточні завдання української держави в земельно-майновій сфері.

Тема 2. Земельна політика як інструмент вирішення соціально-економічних завдань розвитку держави

Форми і методи вироблення і реалізації земельної політики. Нормативно правова база земельних відносин в Україні. Система і структура державних органів, що формують і реалізують земельну політику. Проблеми у сфері земельних ресурсів і землекористування та шляхи їх усунення: позиції експертів.

Змістовний модуль 2. Проведення державної земельної політики в ринкових умовах господарювання

Тема 3. Формування та розвиток державної політики у сфері управління земельними ресурсами

Державна політика щодо формування інституційної системи державного управління земельними ресурсами. Сучасний стан та проблеми реалізації державної земельної політики. Механізми та шляхи реалізації державної політики у сфері державного управління земельними ресурсами в Україні. Земельний ринок і державна земельна політика. Оподаткування земельних ділянок та інші види платежів за землю.

Тема 4. Завдання та механізми реалізації державної екологічної земельної політики в сучасних умовах

Підвищення ефективності використання існуючих продуктивних земель. Екологізація землекористування та механізми їх здійснення. Збалансований (сталий) розвиток. Продовольча безпека України.

Тема 5. Впровадження європейського досвіду в ринкові земельні відносини в Україні

Адаптації земельної політики України до вимог Європейського Союзу. Впровадження європейського досвіду в ринкові земельні відносини в Україні. Іноземний інвестор на шляху до української землі: перепони та їх подолання.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
Модуль 1. Становлення земельної політики в Україні .													
Змістовний модуль 1. Становлення земельної політики в Україні .													
Тема 1. Земельна політика на різних етапах розвитку української держави	18	2	4	-	-	12	16	2	-	-	-	-	14
Тема 2. Земельна політика як інструмент вирішення соціально-економічних завдань розвитку держави	18	2	4	-	-	12	18	-	2	-	-	-	16
Разом за модулем 1	36	4	8	-	-	24	34	2	2	-	-	-	30
Змістовний модуль 2. Проведення державної земельної політики в ринкових умовах господарювання													
Тема 3. Формування та розвиток державної політики у сфері управління земельними ресурсами	18	2	4	-	-	12	18	2	-	-	-	-	16
Тема 4. Завдання та механізми реалізації державної екологічної земельної політики в сучасних умовах	18	2	4	-	-	12	18	-	2	-	-	-	16
Тема 5. Впровадження європейського досвіду в ринкові земельні відносини в Україні	18	2	4			12	20	2	2				16
Разом за модулем 2	54	6	12	-	-	36	56	4	4	-	-	-	48
Усього годин	90	10	20	-	-	60	90	6	6	-	-	-	78

5. Теми та план лекційних занять (денна форма навчання)

№ з/п	Назва теми та план	К-ть год
1	Тема 1. Земельна політика на різних етапах розвитку української держави 1. Земельна політика, що проводилася російською державою в дореволюційний період. 2. Аграрна реформа Столипіна: її причини та наслідки.	2
2	Тема 2. Земельна політика як інструмент вирішення соціально-економічних завдань розвитку держави 1. Форми і методи вироблення і реалізації земельної політики. 2. Нормативно правова база земельних відносин в Україні.	2
3	Тема 3. Формування та розвиток державної політики у сфері управління земельними ресурсами 1. Державна політика щодо формування інституційної системи державного управління земельними ресурсами. 2. Оподаткування земельних ділянок та інші види платежів за землю.	2
4	Тема 4. Завдання та механізми реалізації державної екологічної земельної політики в сучасних умовах 1. Підвищення ефективності використання існуючих продуктивних земель.	2

	2. Екологізація землекористування та механізми їх здійснення.	
5	Тема 5. Впровадження європейського досвіду в ринкові земельні відносини в Україні 1. Адаптації земельної політики України до вимог Європейського Союзу. 2. Впровадження європейського досвіду в ринкові земельні відносини в Україні.	2
	Разом	10

(заочна форма навчання)

№ з/п	Назва теми та план	Кількість годин
1	Тема 2. Земельна політика як інструмент вирішення соціально-економічних завдань розвитку держави 1. Форми і методи вироблення і реалізації земельної політики. 2. Нормативно правова база земельних відносин в Україні.	2
2	Тема 3. Формування та розвиток державної політики у сфері управління земельними ресурсами 1. Державна політика щодо формування інституційної системи державного управління земельними ресурсами. 2. Оподаткування земельних ділянок та інші види платежів за землю.	2
3	Тема 5. Впровадження європейського досвіду в ринкові земельні відносини в Україні 1. Адаптації земельної політики України до вимог Європейського Союзу. 2. Впровадження європейського досвіду в ринкові земельні відносини в Україні.	2
	Разом	6

**6. Темі практичних занять
(денна форма)**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Земельна політика на різних етапах розвитку української держави	2
2	Тема 2. Земельна політика як інструмент вирішення соціально-економічних завдань розвитку держави	2
3	Тема 2. Земельна політика як інструмент вирішення соціально-економічних завдань розвитку держави	2
4	Тема 3. Формування та розвиток державної політики у сфері управління земельними ресурсами	2
5	Тема 3. Формування та розвиток державної політики у сфері управління земельними ресурсами	2
6	Тема 4. Завдання та механізми реалізації державної екологічної земельної політики в сучасних умовах	2
7	Тема 4. Завдання та механізми реалізації державної екологічної земельної політики в сучасних умовах	2
8	Тема 5. Впровадження європейського досвіду в ринкові земельні відносини в Україні	2
9	Тема 5. Впровадження європейського досвіду в ринкові земельні відносини в Україні	2
10	Підсумкове (аналітично-розрахункове)	2
	Разом	20

(заочна форма)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 3. Формування та розвиток державної політики у сфері управління	2

	земельними ресурсами	
2	Тема 4. Завдання та механізми реалізації державної екологічної земельної політики в сучасних умовах	2
3	Тема 5. Впровадження європейського досвіду в ринкові земельні відносини в Україні	2
	Разом	6

7. Самостійна робота (денна форма)

№ з/п	Назва теми та перелік питань	Кількість годин
1	Тема 1. Земельна політика на різних етапах розвитку української держави Радянська земельна політика. Поточні завдання української держави в земельно-майновій сфері.	12
2	Тема 2. Земельна політика як інструмент вирішення соціально-економічних завдань розвитку держави Система і структура державних органів, що формують і реалізують земельну політику. Проблеми у сфері земельних ресурсів і землекористування та шляхи їх усунення: позиції експертів.	12
3	Тема 3. Формування та розвиток державної політики у сфері управління земельними ресурсами Сучасний стан та проблеми реалізації державної земельної політики. Механізми та шляхи реалізації державної політики у сфері державного управління земельними ресурсами в Україні. Земельний ринок і державна земельна політика.	12
4	Тема 4. Завдання та механізми реалізації державної екологічної земельної політики в сучасних умовах Підвищення ефективності використання існуючих продуктивних земель. Екологізація землекористування та механізми їх здійснення. Збалансований (сталій) розвиток. Продовольча безпека України.	12
5	Тема 5. Впровадження європейського досвіду в ринкові земельні відносини в Україні Іноземний інвестор на шляху до української землі: перепони та їх подолання.	12
	Разом:	60

(заочна форма)

№ з/п	Назва теми та перелік питань	Кількість годин
1	Тема 1. Земельна політика на різних етапах розвитку української держави Радянська земельна політика. Поточні завдання української держави в земельно-майновій сфері.	14
2	Тема 2. Земельна політика як інструмент вирішення соціально-економічних завдань розвитку держави Система і структура державних органів, що формують і реалізують земельну політику. Проблеми у сфері земельних ресурсів і землекористування та шляхи їх усунення: позиції експертів.	16
3	Тема 3. Формування та розвиток державної політики у сфері управління земельними ресурсами Сучасний стан та проблеми реалізації державної земельної політики. Механізми та шляхи реалізації державної політики у сфері державного управління земельними ресурсами в Україні. Земельний ринок і державна земельна політика..	16

4	Тема 4. Земельно-кадастрова система як основа інформаційного механізму державного управління земельними ресурсами.	16
5	Тема 5. Впровадження європейського досвіду в ринкові земельні відносини в Україні Іноземний інвестор на шляху до української землі: перепони та їх подолання.	16
	Разом:	78

8. Методи навчання

1. Методи навчання за джерелом знань:

- 1.1. *Словесні*: розповідь, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, складання плану, виготовлення таблиць.
- 1.2. *Наочні*: демонстрація, ілюстрація.
- 1.3. *Практичні*: практична робота.

2. Методи навчання за характером логіки пізнання.

- 2.1. *Аналітичний*
- 2.2. *Методи синтезу*
- 2.3. *Індуктивний метод*

3. Методи навчання за характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів.

- 3.1. *Частково-пошуковий (евристичний)*
- 3.2. *Репродуктивний*
- 3.3. *Пояснювально-демонстративний*

4. Активні методи навчання - використання технічних засобів навчання, самооцінка знань, імітаційні методи навчання (побудовані на імітації майбутньої професійної діяльності), використання навчальних та контролюючих тестів, використання конспектів лекцій .

9. Методи контролю

1. Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС
2. Проведення проміжного контролю протягом семестру (проміжна атестація)
3. Полікритеріальна оцінка поточної роботи студентів:
 - рівень знань, продемонстрований на практичних заняттях;
 - активність під час обговорення питань, що винесені на заняття;
 - результати виконання та захисту самостійних робіт;
 - експрес-контроль під час аудиторних занять;
 - самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань;
 - результати тестування;
 - письмові завдання при проведенні контрольних робіт.

10. Розподіл балів, які отримують студенти (очна)

Поточне тестування та самостійна робота		Разом за модулі та СРС	Атестація	Підсумковий тест - екзамен	Сума
Модуль 1 - 40 балів					
Змістовий модуль 1 – 20 балів	Змістовий модуль 2 – 20 балів				
T1-T2	T3-T4-T5	55			
20	20	(40+15)	15	30	100

Розподіл балів, які отримують студенти (заочна)

Поточне тестування та самостійна робота		Разом за модулі та СРС	Підсумковий тест - екзамен	Сума
Модуль 1 - 40 балів				
Змістовий модуль 1 – 20 балів	Змістовий модуль 2 – 20 балів			
T1-T2	T3-T4-T5	70	30	100
20	20	(40+30)		

Розподіл балів системи ЄКТС за результатами навчання і семестровій (підсумковій) атестації у формі екзамену:

на денній формі навчання

до 40 балів – за результатами модульного контролю протягом семестру;

до 15 балів – за результатами проміжної атестації;

до 15 балів – за виконання самостійної роботи;

до 30 балів – за результатами семестрової (підсумкової) атестації;

на заочній формі навчання

до 40 балів – за результатами модульного контролю протягом семестру;

до 30 балів – за виконання самостійної роботи;

до 30 балів – за результатами семестрової (підсумкової) атестації.

11. Критерії оцінки знань студентів

Оцінка національна	Оцінка ECTS	Визначення ECTS	Кількість балів з дисципліни
Відмінно	A	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 - 100
Добре	B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82 – 89
	C	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю помилок	75 – 81
Задовільно	D	Задовільно – непогано, але із значною кількістю недоліків	69 – 74
	E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60 – 68
Незадовільно	FX	Незадовільно – потрібно працювати перед тим, як отримати позитивну оцінку	35 – 59
	F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота	1 – 34

12. Методичне забезпечення

1.Добряк Д.С., Богінська Л.О.Земельна політика. Методичні вказівки щодо виконання практичних робіт для студентів 2 курсу спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» ОС «Магістр». – Суми: СНАУ, 2018. – 23с..

2. Казьмір П.Г., Богінська Л.О. Земельна політика. Методичні вказівки щодо виконання самостійної роботи для студентів 2 курсу спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» ОС «Магістр». – Суми: СНАУ, 2018. – 18с.

3. Казьмір П.Г., Богінська Л.О. Земельна політика. Курс лекцій. (для студентів 2 курсу освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 193 «Геодезія та землеустрій»). – Суми: СНАУ, 2018. – 93с.

13. Рекомендована література

Базова

1. Богатирчук-Кривко С. Еколого-економічний механізм управління земельними ресурсами в сільському господарстві / С. Богатирчук-Кривко // Землевпорядний вісник. – 2014.– № 12. – С. 39–42.
2. Боклаг В. А. Формування та розвиток державної політики у сфері управління земельними ресурсами в Україні [Електронний ресурс] : дис. д-ра наук з держ. управління / В. А. Боклаг. – Запоріжжя, 2015. – 423 с. – Режим доступу: http://nung.edu.ua/files/attachments/tytarenko_dis_0.pdf
3. Гаража О. Рентна інституціональність управління земельними ресурсами України / О. Гаража // Землевпорядний вісник. – 2015. – № 2. – С. 21–24.
4. Гнаткович О. Д. Державне регулювання ефективного землекористування сільськогосподарських підприємств / О. Д. Гнаткович // Агросвіт. – 2013. – № 2. – С. 2–5.
5. Данилишин Б. Земельна політика в Україні: що день прийдешній нам готує ? [Електронний ресурс] / Б. Данилишин // Дзеркало тижня. – 2011. – 1 квіт. (№ 12). – Режим доступу: https://dt.ua/ECONOMICS/zemelna_politika_v_ukrayini_scho_den_priydeshniy_nam_gotue.html
6. Другак В. Земельна політика щодо створення системи екологоекономічного адміністрування землекористування в Україні / В. Другак // Землевпорядний вісник. – 2013. – № 6. – С. 29–32.
7. Камінський В. Ф. Стратегія оптимізації використання земельних ресурсів в агропромисловому виробництві України в контексті світового стабільного розвитку / В. Ф. Камінський, В. Ф. Сайко // Вісник аграрної науки. – 2014. – № 3. – С. 5–10.
8. Коритник М. Державне регулювання орендних відносин земель сільськогосподарського призначення / М. Коритник // Землевпорядний вісник. – 2014. – № 4. – С. 27–31.
9. Кошкалда І. В. Інституційні засади обігу земель сільськогосподарського призначення в Україні / І. В. Кошкалда, Г. І. Шарий // Вісник аграрної науки. – 2015. – № 5. – С. 61–64.
10. Лановий В. Держава без землі не існує / В. Лановий // Землевпорядний вісник. – 2014. – № 12. – С. 4–8.
11. Новаковська І. О. Основні напрями та завдання державної земельної політики [Електронний ресурс] / І. О. Новаковська. – 2014. – Режим доступу: [https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/16467/1/%d1%81%d1%82%d0%b0%d1%82%d1%82%d1%8f%201%20\(1\).pdf](https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/16467/1/%d1%81%d1%82%d0%b0%d1%82%d1%82%d1%8f%201%20(1).pdf)
12. Проніна О. В. Провідна роль держави в становленні земельної політики в Україні [Електронний ресурс] / О. В. Проніна. – Режим доступу: <http://kbuapa.kharkov.ua/e-book/conf/2015-3/doc/1/10.pdf>.
13. Рижок З. Інституціональні засади формування регіональної земельної політики [Електронний ресурс] / З. Рижок // Економіст. – 2015. – № 9. – С. 13–16. – Режим доступу: <http://ua-ekonomist.com/archive/2015/9/Rygok.pdf>.
14. Седов А. О. Організаційно-економічний механізм використання земельних ресурсів сільськогосподарських підприємств / А. О. Седов // Землеустрій і кадастр. – 2013. – № 3. – С. 63–73.
15. Третяк А. Концептуальні засади розвитку в Україні сучасної багатофункціональної системи управління земельними ресурсами / А. Третяк, Р. Курильців, Н. Третяк // Землевпорядний вісник. – 2013. – № 9. – С. 25–28.
16. Третяк Н. А. Управління земельними ресурсами – основоположна і самостійна економічна функція держави як власника землі / Н. А. Третяк // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – № 9. – С. 70–74.
17. Третяк Н. Актуальні проблеми управління земельними ресурсами і землекористуванням та шляхи їх подолання в умовах децентралізації влади / Н. Третяк // Землевпорядний вісник. – 2015. – № 9. – С. 36–40.
18. Чеберяк О. В. Передумови та об'єктивна необхідність модернізації аграрного сектору економіки України / О. В. Чеберяк // Агросвіт. – 2014. – № 4. – С. 44–51.

Шарий Г. Про стан і перспективи розвитку аграрного сектору України / Г. Шарий // Землевпорядний вісник. – 2014. – № 6. – С. 10–14.

19. Шкуропат О. Досвід країн Європейського Союзу в державному управлінні земельними відносинами [Електронний ресурс] / О. Шкуропат // Державне управління та місцеве самоврядування. – 2013. – Вип. 3. – С. 186–197. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dums_2013_3_24.

20. Шкуропат О. В. Суперечності земельних відносин у контексті державного управління [Електронний ресурс] / О. В. Шкуропат // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»]. Сер. Державне управління. – 2012. – Т. 186, вип. 174. – С. 133–139. – Режим доступу: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/governmgmt/2012/186-174-26.pdf>.

21. Шкуропат О. В. Ефективність антикорупційної політики у сфері земельних відносин [Електронний ресурс] / О. В. Шкуропат // Науковий вісник Академії муніципального управління. Сер. Управління. – 2013. – Вип. 4. – С. 371–384. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvamu_upravl_2013_4_48.

Допоміжна

1. Афендікова Н. О. Протидія рейдерству на ринку землі в контексті забезпечення економічної безпеки національної економіки / Н. О. Афендікова // Агросвіт. – 2015. – № 13. – С. 28–32.

2. Дорош Й. Методологічні підходи формування ринку оренди земель сільськогосподарського призначення / Й. Дорош, О. Дорош // Землевпорядний вісник. – 2015. – № 7. – С. 23–27.

3. Зінковська О. Мораторій на землі сільгосппризначення. Чи доцільно його відмінити? / О. Зінковська // Землевпорядний вісник. – 2014. – № 11. – С. 12–15.

4. Крисак А. І. Досвід регулювання земельних відносин в країнах зарубіжжя [Електронний ресурс] / А. І. Крисак // Економічний форум. – 2013. – № 2. – Режим доступу: <http://eforum-lntu.com/assets/files/articles/2013/2/19.pdf>.

5. Крисак А. І. Ефективність інституціональних зрушень та соціальної спрямованості у системі регулювання земельних відносин: сільськогосподарський формат / А. І. Крисак // Агросвіт. – 2015. – № 18. – С. 23–29.

6. Місевич М. А. Використання земельних ресурсів як чинник забезпечення потенційної конкурентоспроможності високотоварних сільськогосподарських підприємств / М. А. Місевич // Агросвіт. – 2015. – № 24. – С. 15–19.

7. Результати моніторингу земельних відносин в Україні 2014–2015 // Землевпорядний вісник. – 2016. – № 6. – С. 14–20 ; № 7. – С. 42–48.

8. Солов'яненко Н. Розвиток орендних земельних відносин в Україні / Н. Солов'яненко // Землевпорядний вісник. – 2014. – № 11. – С. 32–35.

9. Третяк А. Стратегічні напрями розвитку земельних відносин в Україні на 2015–2025 роки / А. Третяк // Землевпорядний вісник. – 2014. – № 12. – С. 18–22.

10. Ходаківська О. Земельні відносини у сільському господарстві: стан, проблеми та перспективи розвитку / О. Ходаківська // Землевпорядний вісник. – 2015. – № 7. – С. 18–22 ; № 8. – С. 16–20.

11. Чувпило В. В. Нормативно-правове забезпечення реформування земельних відносин в Україні / В. В. Чувпило // Економіка та держава. – 2013. – № 6. – С. 126–128.

12. Шарий Г. І. Сучасні земельні відносини на селі / Г. І. Шарий // Економіка АПК. – 2014. – № 4. – С. 12–17. Шарий Г. І. Удосконалення земельних відносин у сфері обігу земель сільськогосподарського призначення / Г. І. Шарий // Агросвіт. – 2013. – № 14. – С. 16–21.

13. Шарий Г. Проблеми земельно-орендних відносин в аграрній сфері / Г. Шарий, В. Тимошевський // Землевпорядний вісник. – 2016. – № 6. – С. 26–29.

14. Яровий В. Д. Соціально-економічні пріоритети регулювання земельних відносин в аграрному секторі / В. Д. Яровий // Агросвіт. – 2015. – № 23. – С. 39–44.

15. Земельна реформа Гадзало Я. М. Проблеми завершення земельної реформи / Я. М. Гадзало // Вісник аграрної науки. – 2015. – № 8. – С. 5–10.

16. Добряк Д. Сучасний стан земельної реформи та перспективи розвитку земельних відносин в Україні / Д. Добряк // Землевпорядний вісник. – 2015. – № 4. – С. 2–4.
17. Земельна реформа: заходи, що мають передувати її завершенню / Я. М. Гадзало [та ін.] // Вісник аграрної науки. – 2015. – № 9. – С. 5–11.
18. Ковалів О. Науково обгрунтовані особливості розпочатої земельної реформи в Україні / О. Ковалів // Землевпорядний вісник. – 2014. – № 1. – С. 19–23.
19. Ковалів О. Обгрунтування шляхів подальшого розвитку земельної реформи в Україні / О. Ковалів // Землевпорядний вісник. – 2014. – № 2. – С. 29–33.
20. Ковалів О. І. Роздержавлення земель шляхом їх паювання – першочерговий захід у здійсненні земельної реформи в Україні (з власного досвіду) / О. І. Ковалів // Агросвіт. – 2013. – № 7. – С. 20–27.
21. Коритник М. В. Адміністрування земельної реформи в Україні та її фінансове забезпечення / М. В. Коритник // Економіка АПК. – 2015. – № 10. – С. 88–93.
22. Мельник Л. Л. Аграрна реформа: результати, реалії сьогодення, перспективи / Л. Л. Мельник, Л. Ю. Мельник // Агросвіт. – 2014. – № 15. – С. 3–7.
23. Мірошніченко А. Мораторій на продаж сільгоспугідь – щонайменше неконституційний і аморальний / А. Мірошніченко // Землевпорядний вісник. – 2015. – № 5. – С. 9–12.
24. Новаковська І. О. Управління земельною реформою на завершальному етапі її здійснення [Електронний ресурс] / І. О. Новаковська, В. В. Бабій // Землеустрій, кадастр і моніторинг земель. – 2015. – № 4. – Режим доступу: <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Zemleustriy/article/view/6849/6683>
25. Сидорченко Т. Ф. Земельна реформа як умова розбудови національної економіки [Електронний ресурс] / Т. Ф. Сидорченко, В. А. Фоменко, О. О. Криницька // Економіка: реалії часу. – 2014. – № 1. – С. 125–133. – Режим доступу: <https://economics.opu.ua/files/archive/2014/No1/125-133.pdf>

Нормативно-законодавчі документи

1. Земельний кодекс України [Електронний ресурс] : закон України від 25.10.2001 р. № 2768, в ред. від 04.08.2016 р. / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо формування земельних ділянок та їх державної реєстрації на підставі документації із землеустрою, розробленої до 2013 року : закон України від 14 трав. 2015 р. № 418 / Верховна Рада України // Урядовий кур'єр. – 2015. – № 102. – С. 15.
3. Про Державний Земельний кадастр [Електронний ресурс] : закон України від 07.07.2011 р. № 3613, в ред. від 01.03.2016 р. / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3613-17>.
4. Про землеустрій [Електронний ресурс] : закон України від 22.05.2003 р. № 858, в ред. від 01.01.2016 р. / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/858-15>.
5. Про оренду землі [Електронний ресурс] : закон України від 06.10.1998 р. № 161, в ред. від 20.12.2015 р. / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/161-14>.
5. Про охорону земель [Електронний ресурс] : закон України від 19.06.2003 р. № 962, ред. від 27.06.2015 р. / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/962-15>.
6. Про оцінку земель [Електронний ресурс] : закон України від 11.12.2003 р. № 1378, ред. від 28.06.2015 р. / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/tu/1378-15>.
7. Концепція Державної цільової програми розвитку земельних відносин в Україні на період до 2020 року [Електронний ресурс] : схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 черв. 2009 р. № 743-р. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/743-2009-%D1%80>.

Інформаційні ресурси

1. Укази Президента у сфері земельних відносин – <http://portal.rada.gov.ua>, <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Закони та постанови Верховної Ради України – <http://zakon.rada.gov.ua/>, <http://portal.rada.gov.ua/>
3. Постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України – <http://zakon.rada.gov.ua/>, <http://portal.rada.gov.ua/>
4. Накази та розпорядження Держгеокадастру – <https://land.gov.ua/>

Інформаційний пакет до дисципліни

1. Інформаційний пакет з дисципліни розміщений на Веб-сайті курсу <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=3751> і включає календарно-тематичний план дисципліни(структуру); завдання для самостійної роботи з методичними рекомендаціями; методичні рекомендації до практичних занять, питання до заліку; література базова та допоміжна; тексти лекцій з вказівкою назв та планів лекцій у відповідності до календарно-тематичного плану; тестові завдання до підсумково-модульного контролю.